

Motion till riksdagen 2021/22:4265

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2021/22:10 Fortsatt svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en nära dialog med Frankrike kring utveckling och avveckling av svenska insatser i Mali och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en tydligare redovisning av syfte, mål och ramar för samt uppföljning av den svenska militära insatsen i Mali och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska fortsatt göra insatser för fred och säkerhet på oroliga platser. Genom de internationella insatserna bidrar vi till att skapa säkerhet, stärker våra internationella samarbeten och höjer förmågan i vår egen försvarsmakt. De internationella insatserna måste dock alltid avvägas mot behovet i det nationella försvaret.

Mali är för närvarande det land där Sverige har sin största militära närvaro i internationella insatser. Där bidrar vi med personal till den FN-ledda stabiliseringsinsatsen Minusma, den franskledda terrorismbekämpningsinsatsen Task Force Takuba samt den EU-ledda utbildningsinsatsen EUTM Mali. Vidare bidrar även Sverige till EU Sahel Mali som är en civil rådgivningsinsats inriktad mot säkerhetssektorn. Sverige bidrar genom insatserna till att förhindra terrorism, drogtrafik, människohandel och migrationsströmmar som söker sig mot Europa.

Sedan 2014 har Sverige bidragit med kvalificerad personal till den FN-ledda insatsen Minusma i Mali. Minusma syftar bl.a. till att stödja maliska regeringens och de väpnade gruppernas implementering av fredsavtalet, verka för dialog och försoning och minska spänningar mellan grupperingar samt skydda civila och stabilisera befolkningscentrum, även mot asymmetriska hot.

Insatsen har varit en av de svårare fredsfrämjande militära insatserna som svensk personal har deltagit i på grund av det gradvis förvärrade säkerhetsläget, bristen på infrastruktur och det hårda klimatet. Den militärkupp som skedde i Mali i augusti 2020 har bidragit ytterligare till svårigheterna i insatsen. Vad som kan beskrivas som en kupp inom kuppen har också skett i Mali. Val har utlovats under våren 2022 för att garantera civilt styre. Det förekommer dock uppgifter om att det tänkta valet kan komma att ställas in, vilket självfallet medför konsekvenser, både för afrikanska stater i närområdet som agerar inom ramen för Ecowas och andra truppbidragande länder.

Moderaterna har varit tydliga med, och lagt skarpa förslag i riksdagen om, att det behövs en exitstrategi för det svenska bidraget till Minusma. Sverige har under lång tid varit en viktig del i den totala insatsen och har skickat kvalificerad personal som har ökat den samlade förmågan. Nu är det dags för andra länder att ta vid efter Sverige.

Regeringen har i den aktuella propositionen hörsammat Moderaternas krav på en exitstrategi. Försvarens bedömning är att avvecklingen av det svenska bidraget till insatsen kommer att ta ca 18 månader att genomföra och regeringen föreslår att avvecklingen ska vara klar senast vid halvårsskiftet 2024.

Moderaterna vill särskilt understryka betydelsen av att den svenska avvecklingen av Minusma samt en nedtrappning av det svenska bidraget till Task Force Takuba sker i nära dialog med Frankrike. Frankrike är en nyckelspelare i Mali och bär ett tungt ansvar för säkerheten i hela Sahelregionen. Sveriges relation till Frankrike präglas också av den centrala roll som Frankrike har inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik samt solidariteten med Frankrike efter terrorangreppet i Paris 2015. Relationen mellan Sverige och Frankrike har fördjupats både genom vårt deltagande i Task Force Takuba och det franskledda försvarssamarbetet European Intervention Initiative. En stor del av det vi gör tillsammans med Frankrike i Mali syftar också till att bekämpa radikaliserings och terrorism. Under våren 2022 genomförs det presidentval i Frankrike. Utfallet av valet kan påverka det franska bidraget till insatsen Mali. Det är därför viktigt att Sverige har en nära dialog med den franska regeringen under denna period för att försäkra sig om Frankrikes fortsatta engagemang i Mali.

Sveriges engagemang i Mali, tillsammans med den avslutade insatsen i Afghanistan, aktualiserar behovet av att ha tydliga mål, ramar och uppföljning för de internationella insatser Sverige genomför. Liksom i Afghanistan bidrar Sverige inte bara militärt utan har också betydande civila biståndsinsatser i Mali. Det behövs en tydligare redovisning från regeringen till riksdagen när Sverige ska gå in i en ny insats, eller förlänga en insats, kring vad de långsiktiga målen för insatsen är, vilka resurser som avses användas och hur uppföljning av effekt och måluppfyllnad kan uppnås.

Det är en lång rad olika intressen som ska balanseras mot varandra vid internationella insatser – det handlar primärt om att skapa bästa förutsättningar för att lösa uppgiften, men även om att syftet med insatsen ska stämma överens med svenska intressen och värderingar, att insatsen tydligt ska stärka den operativa förmågan i det nationella försvaret och att den kan ge ett mervärde för svenska försvarspolitiska samarbeten med andra länder.

Frågan om vilka aktörer som Sverige samverkar med i internationella insatser har aktualiserats i Mali. Uppgifter har förekommit att militärjuntan ska ha haft planer på att anlita den ryska Wagnergruppen med nära band till Kreml. Wagnergruppen och dess legosoldater har varit involverade i en lång rad av de värsta konflikterna på senare år. Bland annat har de stött separatisterna i östra Ukraina, samarbetat med Assad-regimen i Syrien och stridit i inbördeskriget i Libyen. Om den maliska militärjuntan skulle anlita

Wagnergruppen för att utbilda de maliska säkerhetsstyrkorna och bekämpa terrorister måste det få konsekvenser för det svenska militära bidraget till Mali. Sverige kan under inga omständigheter samverka med Wagnergruppen. I dag finns en strategi för internationell civil krishantering och fredsfrämjande 2020–2023 som har antagits av den nuvarande regeringen. I de vägledande målsättningarna i denna strategi läggs dock inte tillräcklig vikt vid de ovan nämnda parametrarna. Moderaterna vill därför se en ny strategi för internationella insatser som tar avstamp i svenska intressen och värderingar och som beaktar de lärdomar som dragits i Afghanistan och Mali. Afghanistan står som ett varnande exempel. Trots att det internationella samfundet, inklusive Sverige, lade ner enorma resurser, både militära och civila, under 20 års tid var Afghanistan aldrig i närheten av att bli en fungerande stat.

Slutligen vill vi särskilt peka på behovet av att den personal som skickas ut i internationella insatser har kompetens som ligger på en rätt nivå i förhållande till de uppgifter som ska utföras. De internationella insatserna har ofta varit ”officerstunga”. Framför allt har EUTM-insatserna på den afrikanska kontinenten krävt deltagande av många yrkesofficerare. Vissa av dessa insatser har också fått hård kritik av Europeiska revisionsrätten för bristande ledning och måluppfyllnad. I ljuset av att det nationella försvaret kommer att stärkas och utökas personellt är det inte rimligt att skicka officerare som behövs hemma för att leda utbildning och övning. När det gäller EUTM-insatsen i Mali är det Luftstridsskolan i Uppsala som kommer att ha ansvar för det svenska bidraget det kommande året. Det är dålig resursanvändning att skicka personal med en annan specialkompetens till en insats med fokus på relativt basala uppgifter som vapenhantering, stridsteknik, sjukvård, strid i urban miljö och körteknik av militära fordon. Regeringen bör säkerställa i regleringsbrevet till Försvarsmakten att resursanvändningen i de internationella insatserna inte påverkar den nationella förmågan negativt.

Vidare bör regeringen återkomma till riksdagen med en samlad redovisning av de bidrag som Sverige lämnat till EUTM-insatserna samt vilken strategi regeringen har för att prioritera deltagande i dessa insatser. Sverige har som enda land valt att delta i samtliga civila och militära krishanteringsinsatser som EU genomfört.

Hans Wallmark (M)

Pål Jonson (M)

Jörgen Berglund (M)

Jan R Andersson (M)

Alexandra Anstrell (M)

Hans Rothenberg (M)

Helena Storckenfeldt (M)

Jessika Roswall (M)